

(castellano / català)

(castellano)

TRASPASAR LOS LÍMITES

Nora Ancarola

Podría ser que haya en el arte contemporáneo un hilo conductor que relacionara producciones tan diversas como una obra cubista de Braque con una secuencia de imágenes fijas de Coleman, y esa línea común se podría denominar *traspasar los límites*, los límites del objeto en pos de la búsqueda de su verdadera esencia en el primer caso, o los límites de la imagen en movimiento transformándola en un gesto extremadamente lento casi agonizante, en el segundo.

En nuestra historia reciente, en particular en los años 60 y 70, los artistas provenientes del mundo del tapiz bidimensional libran su propia batalla traspasando límites de un modo tan enérgico, que muchos de ellos pasan a formar parte de lo que se llamará multidisciplinariedad, donde materia, técnicas y procedimientos muy diversos se unen para dar lugar a la voluntad conceptual del autor, transformado en maestro de ceremonias de un universo de posibilidades.

Y es justamente en esos años cuando Aurèlia Muñoz, en sintonía con los acontecimientos, traspasa sus propios límites.

En esta exposición, enmarcada dentro del Ciclo *Lindars* (lo desconocido de los conocidos) MX Espai1010 quiere poner de manifiesto una vez más el profundo interés intrínseco y a la vez didáctico que tienen algunas obras menos conocidas de destacados artistas (como fue *Sospita* de Benet Rossell o será en el 2005 el acariciado proyecto de *Lindars* del recientemente desaparecido Ramon Guillem-Balmes). Obras a veces ocultas en los talleres, o aparcadas por el propio autor son testimonio de otros procesos, caminos sin transitar o como en este caso, claves para comprender obras de mayor envergadura, dando luz sobre lo que ensombreció el olvido. Es por ello que *Llum* es el nombre de esta exposición, simbolizada con un ideograma que representa la actual referencia identificatoria de la artista.

En un trabajo conjunto Marga Ximenez y yo, hemos escogido obras que están en el punto de inflexión en que Aurèlia Muñoz quiso expandir sus alas hacia otros territorios, para llegar así finalmente a esa gran obra que es *Ocell-estel* en sus múltiples versiones por todos conocida¹.

En primer término presentamos los *Montajes-colages textiles* como ella denomina a una suerte de relicarios, de los cuales, solo dos fueron expuestos en el Ateneo de Madrid en 1967, como nos documenta Pilar

---

¹ Será en el Palacio de Cristal de Madrid donde en 1982 se podrá ver en sus máximas posibilidades de visualización.

Parcerisas ². Son obras que utilizan espejos y realizan juegos virtuales transformando imágenes de aspecto litúrgico en tridimensionales objetos de registro surrealista. De entre ellas, querría destacar *Mans trencades* obra nunca presentada al público, exvoto descarnado repetido hasta el infinito por un simple juego de reflejos. *Ferran el Catòlic* pieza singular que sintoniza geometría y artificio en un esfuerzo evidente por pasar a la tridimensionalidad, aún en unión con la pared marcando un único punto de vista.

No es casual que en ese mismo año cree la indumentaria de “La rosa i l’anell” de W.H.Thackeray, dirigida por Josep Codina y escenificada por Jordi Pericot en el teatro Romea de Barcelona. A través de una voluntaria rigidez geométrica a la manera del *Ballet Triádico* de Schlemmer, logra ensamblar el carácter del Barroco Español con elementos de la contemporaneidad, situándonos entre las propias obras de Velázquez y las interpretaciones de Picasso del maestro sevillano. Este trabajo es un claro antecedente de obras que solo podremos ver en fotografías como *Tres personatges* antecesoras a su vez de obras posteriores.

La elección de las *obras-maquetas* se torna evidente. En ellas, Aurèlia Muñoz ya no concibe su obra como un plano, pero tampoco simplemente como un objeto, sino como parte integrante e integradora de la arquitectura, en un acto donde lo contemporáneo cierra el círculo con nuestro pasado histórico donde arte y arquitectura eran una unidad..

Las maquetas que presentamos en MX Espai1010 no son tanto las que fueron proyecto de una obra realizada (aunque *Maqueta Gaudí* y el proyecto para la *Casa Gancedo* sí lo son), sino las que como proyecto utópico han quedado como obras en sí mismas, afianzando la constante del discurso tridimensional, donde cambios de escala y centros de gravedad imposibles traspasan los límites de su propia imaginación.

Las dos grandes maquetas expuestas realizadas para el Museo Contemporáneo de Madrid y para el Museu Tèxtil de Tarrassa (esta última montada efímeramente) son un estudio de tensiones, equilibrio y pesos para crear en el espacio terrenal un símil al movimiento de las estrellas en el espacio cósmico. Ellas son a nuestro criterio, claves en el desarrollo del mundo imaginario de Aurèlia Muñoz. Y si a ello agregamos su pequeño proyecto para la Bienal de Laussane poniendo énfasis en los libros como estrellas referenciales y la poética de sus dibujos, podríamos tener un marco idóneo para comprender el sentido último de la obra de la artista.

---

² Catálogo editado por Àmbit Serveis Editorials en el año 1990, razonado y excelentemente documentado por Pilar Parcerisas. De estas obras nos informa también

que son fruto de la utilización de retales antiguos procedentes de la colección Viñas, integrada hoy al Museu Tèxtil de Terrassa.

(català)

TRASPASSAR ELS LÍMITS

Nora Ancarola

Pot ser que hi hagi a l'art contemporani un fil conductor que podria relacionar produccions tan diverses com una obra cubista de Braque amb una seqüència d'imatges fixes de Coleman, i aquesta línia comuna es podria denominar *traspassar els límits*, els límits de l'objecte darrera la recerca de la seva veritable essència en el primer cas, o bé els límits de la imatge en moviment transformant-la en un gest extremadament lent, quasi agonitzant, en el segon.

Dins la nostra història recent, en particular als anys 60 i 70, els artistes provinents del món del tapís bidimensional lliuren la seva pròpia batalla traspasant límits d'una manera tan enèrgica, que molts d'ells passen a formar part d'allò que es denominarà multidisciplinarietat, on matèria, tècniques i procediments molt diversos s'uneixen per donar lloc a la voluntat conceptual de l'autor, transformant-se en mestre de cerimònies d'un univers de possibilitats.

I és justament en aquests anys quan Aurèlia Muñoz, en sintonia amb els esdeveniments, traspasa els seus propis límits.

En aquesta exposició, emmarcada dins el Cicle *LLindars* (el desconegut dels coneguts) MX Espai1010 vol posar de manifest un cop més el profund interès intrínsec i a la vegada didàctic que tenen algunes obres menys conegudes de destacats artistes (com fou *Sospita* de Benet Rossell o serà al 2005 el desitjat projecte de *LLindars* del recentment desaparegut Ramon Guillem-Balmes). Obres de vegades ocultes en els tallers, o aparcaades pel propi autor, són testimoni d'altres processos, camins sense transitar o com en aquest cas, claus per a comprendre obres de major envergadura, donant llum sobre allò que ombrejà l'oblit. És per això que *Llum* és el nom d'aquesta exposició, simbolitzada amb un ideograma que representa l'actual referència identificatòria de l'artista.

En un treball conjunt, Marga Ximenez i jo mateixa, hem escollit obres que estan en el punt d'inflexió en el qual Aurèlia Muñoz volgué expandir les seves ales fins a altres territoris, per arribar finalment a aquesta gran obra que és *Ocell-estel* en les seves múltiples versions i per tothom coneguda³.

En primer lloc presentem els *Muntatges-colages tèxtils* com ella mateixa denomina a una mena de rellicaris, (dos dels quals, tant sols, varen ser exposats a l'Ateneo de Madrid al 1967 com ens documenta Pilar

---

³ Serà al Palacio de Cristal de Madrid on al 1982 es podrà veure en la seva màxima possibilitat de visualització.

Parcerisas ⁴. Són obres que utilitzen miralls i realitzen jocs virtuals transformant imatges d'aspecte litúrgic en tridimensionals objectes de registre surrealista. D'entre elles voldria destacar *Mans trencades*, obra mai no presentada al públic, exvot descarnat repetit fins a l'infinit per un simple joc de reflexos, i *Ferran el Catòlic*, peça singular que sintonitza geometria i artifici en un esforç evident per passar a la tridimensionalitat, encara amb unió amb la paret marcant un únic punt de vista.

No és casual que en aquest mateix any creï la indumentària de "*La rosa i l'anell*" de W.H.Thackeray, dirigida per Josep Codina i escenificada per Jordi Pericot en el teatre Romea de Barcelona. A través d'una voluntària rigidesa geomètrica a la manera del *Ballet Triàdic* de Schlemmer, aconsegueix ensamblar el caràcter del Barroc espanyol amb elements de la contemporaneïtat, situant-nos entre les pròpies obres de Velázquez i les interpretacions de Picasso del mestre sevillà. Aquest treball és un clar antecedent d'obres que només podrem veure en fotografies com *Tres personatges* antecessores al mateix temps d'obres posteriors.

L'elecció de les *Obres-maquetes* es torna evident. En elles, Aurèlia Muñoz ja no concebeix la seva obra com un pla, però tampoc simplement com un objecte, sinó com a part integrant i integradora de l'arquitectura, en un acte on allò contemporani tanca el cercle amb el nostre pasat històric on art i arquitectura eren una unitat.

Les maquetes que presentem a MX Espai1010 no són tant les que varen ser projecte d'una obra realitzada (encara que *Maqueta Gaudí* i el projecte per a la *Casa Gancedo* sí que ho són), sinó les que com a projecte utòpic han quedat com obres en si mateixes, afermant la constant del discurs tridimensional, on canvis d'escala i centres de gravetat impossibles traspassen els límits de la seva pròpia imaginació.

Les dues grans maquetes exposades, realitzades per al Museo Contemporáneo de Madrid i per al Museu Tèxtil de Terrassa (aquesta última muntada efímerament) són un estudi de tensions, equilibri i pesos per a crear en l'espai terrenal un símil al moviment de les estrelles en l'espai còsmic. Elles són, al nostre criteri, claus en el desenvolupament del món imaginari d'Aurèlia Muñoz. I si a tot això afegim el seu projecte per a la Biennial de Laussane posant èmfasi en els llibres com a estrelles referencials i la poètica del seus dibuixos podríem tenir un marc idoni per a comprendre el sentit últim de la seva obra.

Nora Ancarola

---

⁴ Catàleg editat per Àmbit Serveis Editorials l'any 1990, raonat i excel·lentment documentat per Pilar Parcerisas. D'aquestes obres ens informa també que són fruit de la utilització de retalls antics procedents de la col·lecció Viñas, integrada avui al Museu Tèxtil de Terrassa.

